

2.4.4. Školství, zdravotnictví, sociální péče

Mateřské a základní školy poskytují výuku ve všech správních obvodech, zastoupeny jsou i základní školy pouze s 1. stupněm (1. – 5. třída). Těch je nejvíce v SO ORP Náchod a Hradec Králové. Střední školy jsou zastoupeny také ve všech správních obvodech, pouze SO ORP Kostelec nad Orlicí a Nové Město nad Metují nemají gymnázium a střední odbornou školu nemá SO ORP Broumov. Ve všech správních obvodech najdeme i zdravotnické ordinace praktických lékařů a zařízení sociální péče, především domy s pečovatelskou službou.

Stupeň **mateřských a základních škol** je přímo ovlivněn demografickým vývojem daného správního obvodu. Zatímco v kraji počet žáků základních škol ve sledovaném období v souladu s delším trendem klesal, u mateřských škol se již projevilo zvýšení porodnosti z několika posledních let. V regionálním pohledu nejvyšší počet **žáků mateřských škol** na 1 000 obyvatel ve školním roce 2004/2005 zaznamenal správní obvod Nový Bydžov (36 dětí na 1 000 obyvatel) a Dobruška (32 dětí na 1 000 obyvatel). Nejnižší pak správní obvody Dvůr Králové nad Labem (26 dětí na 1 000 obyvatel) a Nová Paka a Kostelec nad Orlicí (27 dětí na 1 000 obyvatel). Relativně nejvíce dětí v mateřských školách přibýlo od školního roku 2000/2001 ve správním obvodu Nový Bydžov (8,2 %), Kostelec nad Orlicí (4,2 %) a Jaroměř (4,1 %). Ve třech správních obvodech dětí ubylo, a to zhruba o tři procenta v SO ORP Nová Paka a Broumov a nepatrně v SO ORP Trutnov (o 0,7 %). Průměrný počet dětí na třídu se ve správních obvodech pohyboval od 12 do 17 dětí.

Tab. 2.4.4.1. Žáci mateřských a základních škol podle správních obvodů ORP

	Mateřské školy		Základní školy (1. - 5. ročník)		Základní školy (1. - 9. ročník)	
	2000/2001	2004/2005	2000/2001	2004/2005	2000/2001	2004/2005
Královéhradecký kraj	15 379	15 695	4 956	3 898	51 992	46 355
v tom správní obvody:						
Broumov	529	514	313	241	1 722	1 488
Dobruška	617	627	154	110	2 068	1 885
Dvůr Králové nad Labem	717	718	146	84	2 595	2 381
Hořice	491	509	165	145	1 840	1 662
Hradec Králové	3 588	3 720	682	511	13 556	11 949
Jaroměř	533	555	251	187	1 835	1 766
Jičín	1 346	1 375	370	292	4 256	3 809
Kostelec nad Orlicí	649	676	367	283	2 240	2 017
Náchod	1 750	1 792	1 031	889	5 337	4 802
Nová Paka	370	359	13	12	1 485	1 229
Nové Město nad Metují	436	448	171	143	1 278	1 108
Nový Bydžov	556	603	155	113	1 684	1 637
Rychnov nad Kněžnou	1 051	1 053	388	323	3 266	2 954
Trutnov	1 886	1 872	365	263	6 269	5 467
Vrchlabí	860	874	385	302	2 561	2 201

Počet **žáků základních škol** v Královéhradeckém kraji mezi školními roky 2000/2001 a 2004/2005 poklesl téměř o 12 %. Nejvyšší úbytek žáků základních škol měl správní obvod Nová Paka (o 17,2 %) naopak nejnižší SO ORP Nový Bydžov (4,8 %). Ve školním roce 2004/2005 bylo nejvíce žáků základních škol na 1 000 obyvatel v SO ORP Nový Bydžov (103 dětí), Jaroměř (102 dětí) a Dobruška (101 dětí) a nejméně (87 dětí) v SO ORP Hradec Králové a Nové Město nad Metují. Průměrný počet žáků na třídu se pohyboval od 20 do 24 žáků.

Základní školy, které poskytují vzdělání jen na 1. stupni (1. až 5. třída) navštěvovalo v kraji 7,8 % žáků ve školním roce 2004/2005. Více než desetina žáků navštěvovalo tento typ škol ve správních obvodech Náchod (15,6 %), Broumov 13,9 %), Kostelec nad Orlicí (12,3 %), Vrchlabí (12,1 %), Nové Město nad Metují (11,4 %). Méně než pět procent bylo žáků v těchto školách v SO ORP Nová Paka, Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové a Trutnov.

Pro síť středních škol je typické, že ji nelze posuzovat v podrobném územním detailu. Mnoho žáků dojíždí do škol v jiné části kraje či celé republiky v závislosti na specializaci a dostupnosti škol. Následující tabulka zohledňuje dostupnost středních škol ve správních obvodech v kraji. Střední školství se poměrně dynamicky rozvíjí již od počátku 90. let. Roste poptávka po kvalitnějším středoškolském vzdělání a školy nabízejí široké

spektrum oborů. Počet studentů gymnázií a středních odborných škol rostl, zatímco zájem o učební obory stagnoval a byl ve srovnání s počátkem 90. let poměrně malý.

Tab. 2.4.4.2. Studenti středních škol podle správních obvodů ORP

	Střední odborná učiliště		Gymnázia		Střední odborné školy	
	2000/2001	2004/2005	2000/2001	2004/2005	2000/2001	2004/2005
Královéhradecký kraj	9 989	10 031	7 310	7 535	11 426	12 088
v tom správní obvody:						
Broumov	297	264	310	340	-	-
Dobruška	311	78	324	352	312	252
Dvůr Králové nad Labem	231	223	268	295	392	363
Hořice	217	241	280	300	507	539
Hradec Králové	3 249	3 270	2 258	2 044	4 030	4 847
Jaroměř	356	307	380	395	120	114
Jičín	394	436	394	365	1 202	1 162
Kostelec nad Orlicí	170	104	-	-	508	629
Náchod	899	958	624	690	1 455	1 487
Nová Paka	661	767	317	358	256	282
Nové Město nad Metují	765	846	-	-	327	298
Nový Bydžov	560	536	276	296	474	203
Rychnov nad Kněžnou	462	503	480	498	241	211
Trutnov	1 174	1 272	944	1 031	1 434	1 582
Vrchlabí	243	226	455	571	168	119

Ve školním roce 2004/2005 navštěvovalo **gymnázia** v Královéhradeckém kraji v přepočtu 14 studentů na 1 000 obyvatel, přitom nejvíce v SO ORP Nová Paka (27 studentů), Jaroměř (téměř 21 studentů), Vrchlabí a Broumov (po 20 studentech) a nejméně v SO ORP Jičín (8 studentů). Gymnázia nemají správní obvody Kostelec nad Orlicí a Nové Město nad Metují. Počet studentů gymnázií se v kraji zvýšil o tři procenta, z toho o čtvrtinu v SO ORP Vrchlabí a naopak v SO ORP Hradec Králové a Jičín počet studentů gymnázií proti školnímu roku 2000/2001 poklesl (o 9,5 %, resp. o 7,4 %).

Střední odborné školy studovalo v Královéhradeckém kraji ve školním roce 2004/2005 více než 12 tisíc studentů a v průměru tak připadlo na 1 000 obyvatel kraje 22 studentů středních škol. V přepočtu na 1 000 obyvatel správního obvodu to bylo nejvíce v SO ORP Hradec Králové (téměř 34 studentů) a Hořice (30 studentů). Střední odbornou školu nemá SO ORP Broumov. Největší nárůst počtu studentů středního školství byl právě u středních odborných škol, a to o 5,8 % v průměru za kraj. Počet studentů se zvýšil v šesti správních obvodech, což ovlivnil zejména nárůst počtu studentů v SO ORP Hradec Králové.

Střední odborná učiliště se vyskytují ve všech správních obvodech Královéhradeckého kraje. Absolutně nejvíce je učilišť ve správním obvodu Hradec Králové a Náchod. Učňů na 1 000 obyvatel bylo v kraji více než 18), z toho nejvíce učňů v přepočtu na 1 000 obyvatel správního obvodu se učilo v oborech středních odborných učilišť SO ORP Nové Město nad Metují a Nová Paka (téměř 60 učňů).

Síť zdravotnických zařízení tvoří nemocnice, odborné léčebné ústavy, samostatné ordinace lékařů (praktických pro dospělé, pro děti a dorost, stomatologů, gynekologů a specialistů), lékáren a výdejen léků a dalších zdravotnických zařízení. Zdravotnické služby byly v roce 2005 v Královéhradeckém kraji provozovány ve 12 nemocnicích, 14 odborných léčebných ústavech, 1 105 samostatných ordinacích lékařů a 232 ostatních samostatných zdravotnických zařízeních. Lékáren a výdejen léků bylo na území kraje celkem 142.

Za správní obvody ORP jsou dostupné ukazatele za poskytování lékařské péče praktických lékařů. Ukazatel počtu registrovaných pacientů na 1 praktického lékaře je ve správních obvodech dosti odlišný a odráží dostupnost lékařské péče na jeho území. V Královéhradeckém kraji působilo v roce 2005 v přepočteném počtu **274 praktických lékařů pro dospělé**, z nichž každý provedl průměrně denně téměř padesát ošetření či vyšetření pacientů. Dostupnost péče je ve všech správních obvodech kraje a v průměru je registrováno u praktického lékaře pro dospělé 1 583 pacientů, od nejnižšího počtu v SO ORP Hradec Králové a Jičín po nejvyšší v SO ORP Dvůr Králové nad Labem a Broumov.

Praktických lékařů pro děti a dorost působilo v kraji v přepočteném počtu 119 s průměrným denním ošetřením či vyšetřením v počtu téměř třiceti pacientů. Nejvíce pacientů bylo v roce 2005 zaregistrováno na

jednoho lékaře pro děti a dorost v SO ORP Dvůr Králové nad Labem a Nový Bydžov, naopak nejméně v SO ORP Nová Paka a Vrchlabí.

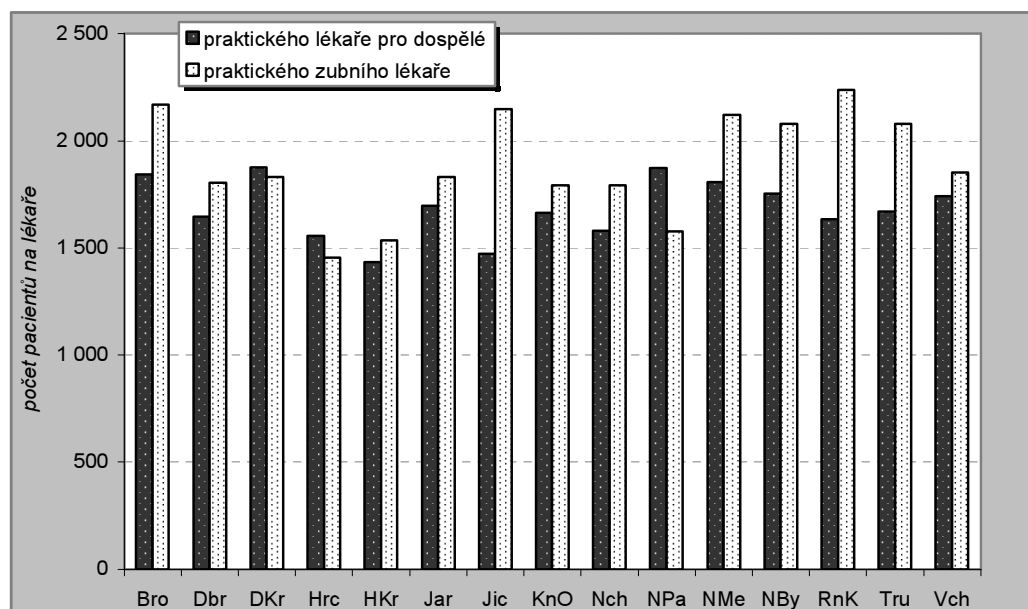
Tab. 2.4.4.3. Praktičtí lékaři podle správních obvodů ORP v roce 2005

Zdroj: ÚZIS

	Praktičtí lékaři pro dospělé ¹⁾			Praktičtí lékaři pro děti a dorost ¹⁾		
	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře	ošetření - vyšetření na 1 lékaře a den	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře	ošetření - vyšetření na 1 lékaře a den
Královéhradecký kraj	274	1 583	49	119	926	29
v tom správní obvody:						
Broumov	7	1 844	55	4	997	22
Dobruška	10	1 645	57	5	939	27
Dvůr Král.n. L.	9	1 875	49	4	1 307	48
Hořice	9	1 557	42	4	1 010	31
Hradec Králové	87	1 434	45	35	831	27
Jaroměř	8	1 695	45	5	882	31
Jičín	27	1 474	49	10	875	26
Kostelec n. O.	9	1 663	60	6	975	29
Náchod	31	1 580	44	12	1 075	29
Nová Paka	5	1 828	46	4	719	22
Nové Město n. M.	6	1 808	54	3	915	30
Nový Bydžov	6	1 755	49	2	1 212	48
Rychnov n. K.	17	1 635	51	6	921	27
Trutnov	30	1 669	57	12	1 056	32
Vrchlabí	14	1 742	50	8	744	22

¹⁾ počet lékařů, vč. smluvních - uveden vždy v přepočteném počtu, tj. součet úvazků

Graf 17 Registrovaní pacienti na 1 lékaře v SO ORP Královéhradeckého kraje v roce 2005

Zubních praktických lékařů ordinovalo v kraji v roce 2005 v přepočteném počtu 333 a v průměru vyšetřili či ošetřili za jeden den 14 pacientů. Nejvíce pacientů na 1 lékaře bylo registrováno v SO ORP Rychnov nad Kněžnou, Broumov a Jičín a nejméně v SO ORP Hořice, Hradec Králové a Nová Paka.

Přepočtený počet **praktických ženských lékařů** dosáhl v roce 2005 v kraji 56 s průměrně 40 ošetřeními či vyšetřeními pacientek denně. Na 1 ženského praktického lékaře je registrováno v průměru 3 760 patientek, z toho nejvíce v SO ORP Vrchlabí a nejméně v SO ORP Nový Bydžov a Broumov.

Tab. 2.4.4.4. Praktičtí lékaři podle správních obvodů ORP v roce 2005

Zdroj: ÚZIS

dokončení

	Praktičtí zubní lékaři ¹⁾			Praktičtí ženští lékaři ¹⁾		
	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře	ošetření - - vyšetření na 1 lékaře a den	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře ²⁾	ošetření - - vyšetření na 1 lékaře a den
Královéhradecký kraj	333	1 799	14	56	3 760	40
v tom správní obvody:						
Broumov	6	2 168	14	4	1 866	25
Dobruška	11	1 806	15	2	3 130	41
Dvůr Král.n. L.	15	1 830	15	4	3 546	35
Hořice	14	1 456	12	2	4 549	46
Hradec Králové	106	1 535	13	15	4 498	43
Jaroměř	12	1 831	14	2	3 905	35
Jičín	21	2 148	16	4	3 687	45
Kostelec n. O.	12	1 792	17	3	3 216	36
Náchod	37	1 793	13	8	2 956	31
Nová Paka	10	1 578	13	2	3 077	36
Nové Město n. M.	8	2 121	15	1	4 890	51
Nový Bydžov	9	2 078	19	2	1 863	27
Rychnov n. K.	17	2 237	16	3	3 789	56
Trutnov	39	2 080	15	5	4 855	52
Vrchlabí	17	1 851	17	2	5 517	30

¹⁾ počet lékařů, vč. smluvních - uveden vždy v přepočteném počtu, tj. součet úvazků

²⁾ část žen je registrována i u ženských lékařů - specialistů

V oblasti **sociální péče** lze na úrovni správních obvodů sledovat pouze počty zařízení, které tuto péči poskytují a jejich kapacitu. V roce 2004 působilo v kraji 72 domů s pečovatelskou službou s 2 162 bytovými jednotkami a 29 domovů důchodců s 2 354 místy. Ostatních zařízení sociální péče, které zahrnují domovy-penziony pro důchodce, dětské domovy, ústavy sociální péče pro mládež, pro dospělé a další bylo v kraji celkem 49 s 2 278 místy.

Z hlediska zařízení sociální péče se ve všech správních obvodech nacházejí domy s pečovatelskou službou, jejichž kapacity postupně přibývají (v roce 2000 to bylo např. 62 domů s pečovatelskou službou s 1 946 bytovými jednotkami). Domovy důchodců nejsou v SO ORP Jaroměř, Nové Město nad Metují a Rychnov nad Kněžnou.